

Dragan Bolanča *

ISSN 0469 – 6255

(73-74)

**JAN LOPUSKI, MIROSLAW H. KOZINSKI, WOJCIECH
ADAMCZAK, MARIA DRAGUN-GERTNER, MIROSLAW
NESTEROWICZ : Prawo morskie, tom II, knjiga 1 (Prawo zeglugi
morskiej), Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz, 1998, str. 716**

UDK 347.79

Međunarodna pomorskopravna teorija obogaćena je još jednom izuzetnom knjigom. Prof. dr. hab. Jan Lopuski¹, koji je zajedno s profesorom Januszom Gilasom 1996. godine objavio knjigu pod naslovom "*Prawo morskie*" - tom I², sa skupinom suradnika nastavio je rad na proučavanju poljskog i međunarodnoga pomorskog prava. Rezultat njihova rada jeste nova knjiga - *Prawo morskie, tom II, knjiga 1 (Prawo zeglugi morskiej)* (u prijevodu Pomorsko pravo - Pravo pomorske plovidbe). Opseg knjige je 716 stranica, pisana je na poljskom jeziku i podijeljena je na XII glavnih poglavlja s nizom potpoglavlja. Prof. Jan Lopuski je autor predgovora, poglavlja I, III (potpoglavlje 1, 2, 3, 4 i 8), VII i XII (potpoglavlje 1 i 3), dok je koautor (zajedno s Mariom Dragun- Gertner) poglavlja IX i X. Mirosław H. Kozinski napisao je poglavlje II, III (potpoglavlje 5, 6 i 7), V i VI. Kao autor poglavlja IV i XII (potpoglavlje 2) naveden je Wojciech Adamczak. Konačno, peti suradnik jest Mirosław Nesterowicz (poglavlje XI). Knjigu je redigirao prof. Jan Lopuski, dok je kao konzultant označen Edward Lysakowski.

Nakon skraćenica (str. 17. – 18.) i predgovora (str. 19 - 20) slijedi poglavlje I **Poljsko pomorsko pravo** (str. 21. – 43.) koje nam govori o razvoju i značajkama tog prava, Pomorskom zakoniku iz 1961., zakonskim izvorima izvan tog zakonika, međunarodnim pomorskim konvencijama, odnosu poljskoga pomorskog prava i međunarodnog prava, pomorskim kolizijskim odredbama, te o općim značajkama poljskoga pomorskog prava.

U poglavlju II **Pomorska administracija** (str. 44 - 50) analizira se proces organizacije i teritorijalnog

područja djelovanja organa pomorske administracije (uprave), njena jurisdikcija, kao i pomorske funkcije drugih upravnih organa.

Poglavlje III (str. 51 - 138) pod naslovom **Upravljanje pomorskom plovidbom** opisuje pojam pomorskog broda, poljsku državnu pripadnost broda, upisivanje brodova, njihovu klasifikaciju, pomorsku sigurnost, sprječavanje onečišćenja mora s brodova, istraživanje uzroka pomorskih nezgoda, te brodsku dokumentaciju.

Stvarna prava na brodu naslov je poglavlja IV (str. 139 - 199), a obuhvaća pravo vlasništva na brodu, hipoteku na brodu, pomorske privilegije i kolizijske odredbe.

Poglavlje V **Zapovjednik broda** (str. 200 - 219) jest dio u kojem se upoznajemo s ulogom zapovjednika, njegovim upravnim dužnostima, zakonskim ovlaštenjima, zastupničkim obvezama u ime brođara i vlasnika tereta, javnim ovlaštenjima, te pomorskim protestom.

¹ Dr. hab. Jan Lopuski umirovljeni profesor Sveučilišta "Nikola Kopernik" u Torunu (Poljska) poznati je i priznati međunarodni znanstvenik iz građanskog, posebice pomorskog prava. Sudionik je mnogobrojnih međunarodnih konferencija kao stručnjak IMCO-a i UNCTAD-a. Jedan je od autora poljskog Pomorskog zakona iz 1961., a danas je predsjednik državne Komisije za pomorsko pravo. Ističe se bogatom spisateljskom djelatnošću kao autor mnogobrojnih knjiga, članaka i rasprava (200) na različitim jezicima.

² Prikaz navedene knjige vidi u časopisima "Naše more", Dubrovnik, br. 1-2, 1997, str. 103-104 i "Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci", br. 2, 1997, str. 289 (autor prikaza Dragan Bolanča). Prijevod sažetka dijela prvog, glave V te izvrsne knjige (Prema univerzalnom pomorskom pravu) autora Roberta Skopala vidi u časopisu "Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu", br.3-4, 1996., str. 555-560.

* dr. sci. Dragan Bolanča, docent
Pravnog fakulteta u Splitu

Poglavlje VI **Brodsko posada** (str. 220 - 261) sustavan je prikaz općih karakteristika pomorskoga radnog prava, Međunarodne organizacije rada i njene uloge u stvaranju pomorskoga radnog prava, poljske legislative u svezi s pomorskim radom, pojma brodske posade, radnih odnosa na brodu, rada na ribarskim brodovima, kolektivnih ugovora o radu, agencije za zapošljavanje pomoraca, kolizije zakonskih normi i inozemnog pomorskoga radnog prava, te uloge sindikata u pomorskoj plovidbi.

Poglavlje VII **Brodar i njegova odgovornost** (str. 262 - 284) pokazuje nam koncept pojma broдача (polj. *armator*), odgovornost broдача (ugovornu, izvanugovornu, uključujući poduzetnika nuklearnog broda) i kazneno-upravnu odgovornost.

U logičnom slijedu poglavlje VIII odnosi se na **Ograničenje odgovornosti za pomorske tražbine** (str. 285. - 313.). Taj dio supsumira povijest tog instituta, načine ograničenja po Londonskoj konvenciji iz 1976., fond za ograničenje odgovornosti, izvore jurisdikcije, kolizijske norme, te Protokol iz 1996.

Središnji dio knjige jest poglavlje IX **Prijevoz stvari** (str. 314. - 487.) u kojem su opširno predočena najvažnija pitanja (uvodne značajke, oblici ugovora o prijevozu stvari, subjekti ugovora o prijevozu stvari i njegovo zaključivanje, bitni elementi tog ugovora, izvršenje ugovora o prijevozu stvari (primanje i ukrcavanje tereta), teretnica, drugi prijevozni dokumenti, ispunjavanje ugovora (prijevoz stvari, iskrcavanje i predaja stvari), privilegiji na teretu, terminologija ugovora, odgovornost broдача za štetu na teretu, opis tražbina, kolizijske norme, te klauzule o jurisdikciji i arbitraži.

Multimodalni prijevoz stvari i prijevoz nuklearnog tereta kao **Posebne vrste prijevoza stvari**, predmet su poglavlja X (str. 488- 497).

Kako je reguliran **Prijevoz putnika** vidimo u poglavlju XI (str. 498 - 535) gdje su raspravljani najvažniji aspekti toga pomorskoga instituta (razvoj prijevoza putnika i njegove vrste, stvaranje pravnih

pravila koja uređuju prijevoz putnika morem, ugovor o prijevozu putnika, terminologija ugovora, odgovornost broдача za povredu tjelesnog integriteta putnika, odgovornost broдача za putničku prtljagu, ograničenje odgovornosti i kumulacija tražbina, osiguranje putnikovih tražbina, opis tražbina, kolizijske norme, izvori jurisdikcije, nezakoniti putnici, te pravni izvori kružnih putovanja.

U zadnjem poglavlju (XII) **Ugovori za upotrebu tuđeg broda** (str. 536 - 604) navedena su razmišljanja autora o različitim ugovorima (time charter, bareboat charter, slothire charter).

Nakon zadnjeg poglavlja slijede aneksi Haaško-Visbyjskih pravila 1968. (str. 605 - 630) i Hamburških pravila 1978. (str. 631 - 660), index pojmova (str. 661 - 700) i bibliografija (str. 701 - 704).

Knjiga *Prawo morskie, tom II, knjiga 1 (Prawo żeglugi morskiej)* grupe autora a u redakciji Jana Lopuskog, dragocjeno je djelo pomorske literature kao vrlo bogat izvor različitih spoznaja na području poljskog i međunarodnog pomorskog prava. Osim što je sa znanstvenog aspekta napisana vrlo analitično i kritično, relevantna problematika suvremenoga pomorskog prava predočena nam je i na praktičan način kroz niz obrazaca iz poslovne prakse (npr. Universal Voyage Charter Party 1984, NUVOY-84; "VOLCAO" Standard Volume Contract of Affreightment; Bill of Lading BIMCO "CONGENBILL 1994"; Multimodal Transport Bill of Lading "MULTIDOC 1995" itd.). Uz 490 stranica iz toma I, s ovom je knjigom pred čitateljima ukupno impozantnih 1206 stranica. Raduje činjenica što poljski kolege nastavljaju svoj mukotrpan rad na produbljavanju mnogobrojnih instituta pomorskog prava. Svakako, prof. dr. hab. Jan Lopuski kao *spiritus movens* cijelog pothvata zaslužuje najveće pohvale.

Rukopis primljen: 12. 4. 1999.

LUKA DUBROVNIK

RASPOLAŽE:

Vlastitim zatvorenim
otvorenim skladištima,
dizalicama, traktorima,
autoliftovima, kamionima
i drugom lučkom
mehanizacijom.

DUBROVNIK

Gruška obala 1
Telefon: 418-168
Telefax: 417-944
Brzovjav: LUKA DUBROVNIK

OBAVLJA:

Utovar i istovar brodova
za robu namijenjenu
uvozu i izvozu, tranzitu
i razvozu. - Špediciju robe
u razvozu. - Održava i
izgrađuje obale. - Pruža
kompletni servis jahtama.